

Prästgårdshagen

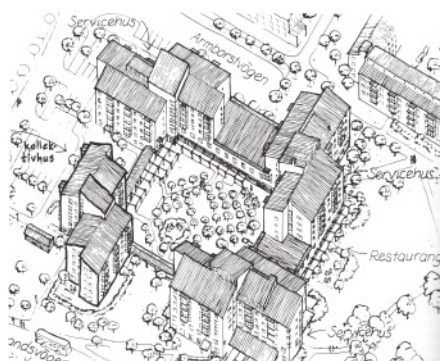
Nya krafter tar över i 40-årigt kollektivhus

Mats Egelius gör ett återbesök i kollektivhuset Prästgårdshagen i Älvsjö. Han tycker att huset står stadigt i ett Älvsjö som under senare decennier kraftigt förtätats.

Kollektivhuset Prästgårdshagen innehåller 33 lägenheter och generösa gemensamma ytor. Huset ligger i västra Älvsjö med gångavstånd till den stora pendeltågsstationen, varifrån man når Stockholms innerstad på tio minuter.

I huset finns det lägenheter i storlekarna 1, 2, 3 och 4 rum med pentry. Flest treor. Så här i efterhand hade de boende gärna sett fler fyror och någon femma, för att förbättra villkoren för större barnfamiljer. De som bor i huset tillhör alla åldersgrupper. 2026 bor här 49 vuxna och 26 barn under arton år.

Mat serveras tre dagar i veckan, onsdag, torsdag och fredag. Öppetiderna följer slaviskt skolkalendern. Alla vuxna lagar mat, förutom de med medicinska skäl. Alla äter

Kollektivhuset Prästgårdshagen delar gård med ett serviceboende för äldre, ritat och byggt vid samma tillfälle.

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

I kollektivhuset Prästgårdshagen bor nu 49 vuxna och 26 barn (under 18 år). Bara en av de ursprungliga pionjärerna bor kvar.

dock inte. I snitt serveras 25 portioner, förutom på fredagarna då det snarare är 45 ätande varav många är utomstående vänner.

Matpriset är 40 kronor på vardagar och 50 på fredagar. Det finns tre barnkategorier, varav de yngsta äter gratis. Gästtillägg tillämpas. Man betalar i förväg och pengar dras från vars och ens konto. Matekonomin är helt fristående från övrig ekonomi.

Kollektivhusföreningen får intäkter för viss skötsel av lokalerna, som städning av trapphus och trädgården. Det finns fyra matlag med sju till tio personer i varje. Man har inga externa medlemmar, gästkokar eller liknade. Matlagen skapar sin egen profil, men kravet är att det varje dag serveras både vegetariskt och animaliskt alternativ. För att minska matsvinn har man förhandsanmälan.

Den stora matsalen (cirka 80 kvm) och kök ligger på entréplanet och är bra placerat i nära kontakt med ett centralt trapphus. Numera har originalinredningen i matsalen kompletterats med en soffgrupp.

Det rum som på ritningarna vid inflyttningen 1984 benämndes som röktrum (!) är i dag ombyggt till ett charmigt biograf/TV-rum med gradängar. Köket är kliniskt utformat i rostfritt, säkert funktionellt men inte speciellt mysigt. Lite mer

Plan över delar av de gemensamma utrymmena. Rum nio var från början ett röktrum, men är nu en liten biosalong.

Ny mandatperiod och nya politiker

Nu har det varit val till riksdagen, regioner och kommuner och vi har troligen nya majoriteter och nya politiker i flera beslutande församlingar. Det ger både oss som är engagerade på nationell nivå och alla bogemenskaper och startargrupper runt om i landet en anledning att stöta på politikerna och påminna om allt det positiva med kollektivhus och bogemenskap.

Man kan till exempel göra som Boföreningen Framtiden i Stockholm, och **skicka en enkel enkät** till kommunpolitiker om deras eventu-

ella satsningar på nya bogemenskaper. Framtiden skickade enkäten till samtliga kommunstyrelseledamöter i alla 26 kommuner i Stockholms län. Svarsfrekvensen blev inte så hög och positiva svar kom bara från Socialdemokraterna i Täby och Upplands-Bro samt från Vänsterpartiet och Miljöpartiet i Stockholms stad.

Men förhoppningsvis har många politiker som fått enkäten ändå upplysts om att vår boendeform finns och att det finns organisationer att kontakta om man vill veta mer.

Befintliga bogemenskaper och kollektivhus kan **bjuda in** sina lokalpolitiker för att visa konkret hur bra det är att bo i bogemenskap. Studiebesök i en bogemenskap är ett av de bästa sätten att få beslutsfattare intresserade.

Skriva debattartiklar till någon regional eller lokal tidning kan också vara en väg att nå politikerna. Vi i Kollektivhus NU skrev en artikel tillsammans med vår startargrupp i Umeå i våras som publicerades i Västerbottenskuriren.

ULRIKA EGERÖ, ORDFÖRANDE

Nya krafter tar över

➡ sekundärt finns lokaler i en suterrängvåning, med rum för snickeri, keramik, bastu och gym med mera. Den förskola som hade direktkontakt med kollektivet är nedlagt. I stället har här tillkommit två lägenheter och gästrum.

Föreningens ordförande **Frances Tuuluskorpi** berättar att kollektivhuset har låg omsättning av hyresgäster. Man har bra samarbete med hyresvärderna, kommunala Familjebostäder, och är alltid involverade när en lägenhet blir ledig. Ny hyresgäst väljs enligt kötid i den kommunala bostadskön, samtliga som är aktuella "tvingas"

till information och en intervju på plats. Bästa argumentet är att sälla bort dem som bara vill ha en lägenhet är "att de inte ska kasta bort 15 års kötid på ett kollektivt boende, och en lägenhet som kanske kan vara svår att byta".

Eftersom det vid besöket rådde lite oklarhet om projektets tillkomst ringde jag upp husets arkitekt **Anders Thalberg**. Han berättade att Familjebostäder redan från början var tydliga med att det i kvarteret skulle finnas ett kollektivhus och tre servicehus, som placerades i varsitt kvartershörn. Servicehusen är sinsemellan sammanbundna i

entréplan. Det fanns inga önskemål om samverkan mellan kollektivhuset och servicehusen.

Det ingick i kollektivhusets program att ett pentry skulle ersätta det normala köket, i alla lägenhetsstorlekar, för att få ned lägenhetsytan och på så vis möjliggöra stora lokaler. En liten grupp var med och diskuterade de gemensamma ytor. Många av de då involverade föll bort under byggtiden.

Anders Thalberg blev glad när jag berättade att huset fortfarande var fullt av aktivitet. Huset är organiserat i ett stort antal grupper för trädgård, musik, städ, inredning, kaffe & te, grill, barn & unga, fest samt bio. Speciellt nöjd blev han över att fyra gemensamma rum, ett på varje våningsplan, fungerade. Den lösningen var han tveksam till. I dag används de rummen för biljard, systuga, lektrum och tonåringarnas spelhåla.

Kollektivhuset Prästgårdshagen har nu fungerat väl i över fyrtio år. En av de ursprungliga pionjerna bor kvar. I övrigt är det nya krafter som tar vid i väl uppkörda spår. Kollektivhuset står stadigt i ett Älvsjö som under senare decennier kraftigt förtätats under parollen "en tät och trygg blandstad".

MATS EGELIUS

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Matti Reiman, ordförande i Prästgårdshagen, visar huset för Ulla Immler och Mats Egelius från styrelsen i Kollektivhus NU.

Fem år i kollektivhuset Kombo

En lördag i slutet av augusti förvandlades Hägerstensåsens medborgarhus till ett sjudande epicentrum av firande, nostalgi och framtidstro.

Ingrid Schmidt som bor i kollektivhuset Kombo berättar om ett lyckat jubileum.

Det var dags för oss som bor i kollektivhuset Kombo att äntligen bjuda in till vårt efterlängtnade 5-årsjubileum. Under en välbesökt, varm och bitvis intensiv eftermiddag upplevde vi en mix av lättsamt mingel, barnskratt och viktiga samtal om hur vi faktiskt ska bo hållbart på vår planet.

Cider, snacks och tidsresa

Vi välkomnade förväntansfulla besökare med glada tillrop, kyld cider, salta snacks och generösa mängder nybryggt kaffe. Stämningen kändes direkt på topp och lokalerna fylldes snabbt av liv, rörelse och värme tack vare några populära inslag:

- Ansiktsmålning och fiskdamm: En succé för precis alla åldrar och förmågor. Det ryktas att minst 50 godispåsar fiskades upp och spreds i Hägersten.

- Den stora fotoutställningen: En vacker och nostalgisk visuell kavalkad som visade glimtar från föreningens tidiga resa. Här stannade många till för att minnas husets alla första, pionjärsaktiga fem år – fyllda av både hårt arbete och en massa skaparglädje.

Från vardagskaos till framtiden

Under trygg och knivskarp ledning av dagens eminentamoderator, **Märta Myrstener**, genomfördes två

Förberedelser inför anstormningen till jubileumsdagen.

mycket uppskattade och fullsatta panelsamtal som verkligen dök djupt ner i det kollektiva boendets innersta väsen:

- **Livet i huset** – erfarenheter och vardagsrealism: Här lättade vi rejält på förlåten till kollektivlivets kuliser! Panelen bjöd på en både ärlig, varm och stundtals väldigt intressant inblick i vardagen hos oss som faktiskt bor i huset i dag.

Vi delade med oss av roliga erfarenheter från våra ibland lätt kaotiska husmöten och diskuterade hur det sociala kontraktet egentligen fungerar i praktiken.

Publiken fick ställa frågor om konsten att dela på ansvar, prylar och gemensamma storkok till middag, samt den eviga, nästan filosofiska utmaningen: hur man balanserar det akuta behovet av egen tid med den starka, ständigt närvarande gemenskapen.

Och ja, vi erkände (nästan, vem räknar..) öppet hur många timmar vi faktiskt kan lägga på att diskutera matsedlar, inköp och de till synes olöslbara debatterna om gardiner i de gemensamma utrymmena.

- **Hur ska vi bo hållbart i Stockholm i framtiden?** Det andra samtalet lyfte blicken från färgval på gardiner till de stora, globala frågorna och blickade framåt ur både ett miljömässigt och socialt perspektiv. I panelen deltog inga

mindre än **Pernilla Habert** (forskare från KTH med fokus på hållbart boende), **Chris Österlund** (VD för Familjebostäder) och **Katarina Luhr** (klimatpolitisk talesperson).

Kollektivhuset som superkraft

Genom eftermiddagen genomsyrade begreppet hållbarhet diskussionerna. Paneldeltagarna lyfte fram att framtidens städer kräver ett snabbt och resolut skifte mot cirkulära flöden, smart resursdelning och energieffektiva byggmaterial.

Men det var framför allt den sociala hållbarheten som hamnade i strålkastarljuset. Deltagarna betonade att ett kollektivhus i sig är en otroligt stark motor för att bryta ofrivillig ensamhet och drastiskt minska individens resursförbrukning genom smarta gemensamhetslösningar.

En central och viktig slutsats från dagen var att den här typen av sociala och miljömässiga strukturer måste integreras betydligt tidigare i stadsplaneringen för att vi ska kunna möta framtidens utmaningar på allvar.

TEXT: NGRID SCHMIDT
FOTO: HENRIK SKAPARE

Märta Myrstener höll i ett spänstigt samtal om behovet av kollektivhus.

Öppen trädgård lockar många besökare

Kollektivhuset Vildsvinet i Örebro välkomnar alla besökare till sin trädgård och har tusentals besökare varje år. Men bara på dagtid, på nätterna stänger de grinden.

Kollektivhuset NUs senaste webinarium hade trädgård som tema. Cirka 30 personer deltog från tio hus runt om i landet.

Kollektivhuset Vildsvinet i Örebro gjorde en inspirerande beskrivning av sin trädgård. I huset, som byggdes till Bomässan 1992, bor cirka 100 vuxna och ett antal barn. Fastigheten ägs av Örebro Bostäder AB (ÖBO) och byggdes med kretsloppstänkande och begränsad miljöpåverkan som ledstjärnor.

Huset blockhyrs av föreningen och man får en pott med pengar för underhåll av trädgård, staket, utemöbler, snöskottning med mera.

Vildsvinet har två obligatoriska arbetsdagar per år och i samband med arbetet bjuder huset på mat. Man kan också få uppgifter att utföra vid annan tidpunkt. Arbetsdagarna gäller både de gemensamma lokalerna och gården.

Det löpande underhållet av trädgården sköts genom att varje trapphus ansvarar för en del av gården. Förut skötte trapphusen också gräsklippning, men nu har man i stället bildat en gräsklippningsgrupp. Man har även fyra ogrärensningssdagar, där man jobbar 1–2 timmar och i samband med det bjuds på lite enklare förtäring.

Alla som bor i huset måste sköta någon regelbunden arbetsuppgift, varav trädgårdsgruppen är en. Den

Alla vuxna som bor i kollektivhuset Vildsvinet måste tillhöra någon arbetsgrupp, trädgårdsgruppen är en av dem. Gruppen har en egen budget för sina inköp.

får en årlig budget för sina inköp. Ibland tar man också hjälp av en arborist för trädbeskräring. För att underlätta skötseln av trädgården har man låtit en del av gräsmattorna bli äng och har sått lite ängsblommefrön.

I trädgården finns många fina sittplatser, bland annat en stor i anslutning till matsalen. Man har anlagt en bäck som barnen gärna leker i. Vattnet cirkulerar så att det pumpas från lägsta punkten till den högsta.

Lekplatser finns förstås också, både en större och flera mindre. Man har tre växthus, odlingslotter och hönsgrädd. Gemensamma träd, buskar och planteringar sköts av en trädgårdsgrupp och en annan grupp sköter hönsgrädden. Om man vill ha egen odlingslott och plats i växthus, anmäler man intresse och får en plats tilldelad.

I Vildsvinet är man väldigt välkommande gentemot grannar och förbipasserande. Man har satt upp skyltar med "Välkommen till

kollektivhusets trädgård" och tusentals med vuxna och barn kommer årligen på besök i trädgården.

I det allmänna samtalet efter presentationen blev det en del frågor och funderingar om att ha trädgården öppen för utomstående. I Vildsvinet var det ingen som hade något emot det. Man tyckte bara att det var kul att folk tittade in, att barn lekte och tittade på hönsen. Däremot stängde man grindarna nattetid.

Det blev också frågor kring hur mycket arbetsinsats man kan kräva av dem som flyttar in. Vad kan vara inskrivet i hyresavtalet? Hur når man bäst människor som är intresserade av att samarbeta? Eventuellt kan det vara ett tema för ett framtida webinarium.

TEXT: ULLA IMMLER

FOTO: BOFÖRENINGEN VILDSVINET

Till kollektivhuset hör också ett hönsgrädd. Hönorna sköts av en särskild grupp och är populära bland besökande barn.

Fler regnbågsboenden på gång

Under Stockholm Pride i augusti i år hölls ett seminarium om bogenheter, bygggemenskaper och gräsrotsinitiativ med fokus på HBTQI. Sigrid Zenger rapporterar.

På seminariet presenterade Sigrid Zenger redan byggda och planerade boenden i Stockholm, Köln, Berlin, Zürich och Durham.

I seminariet medverkade också den nybildade bygggemenskapen Agda i Uppsala och *Regnbågsdalens kooperativa hyresrättsförening* i Enskede, i södra Stockholm.

I Stockholm finns två regnbågsboenden som vänder sig till seniorer, *Regnbågen* från 2013 och *Regnbågsdalen* som grundades då Regnbågen på Gärdet med 28 lägenheter fått så pass stor efterfrågan att det fanns underlag för ett nytt projekt.

Föreningen Regnbågen blockhyr i båda projekten ett eller flera våningsplan av det allmännyttiga bolaget Micasa och har tillgång till festlokal med kök, gym, restaurang, vårdcentral och bibliotek i huset.

Det gräsrotsdrivna HBT-seniorboendet Regnbågen initierades med "syftet att erbjuda trygghet, gemenskap och välbefinnande för seniorer som ofta upplevt marginalisering och utanförskap i samhället". Föreningen organiserar medlemsträffar, har olika aktiviteter och intressegrupper, men Regnbågen definierar sig inte som ett "kollektivhus" säger initiativtagarna **Christer Fällman** och **Martin Olsson**.

Internationellt finns det flera exempel där man har skapat bogenheter för HBTQ-personer. Oftast ihop med en lokal för kulturella evenemang som vänder sig till hela den queera communityn som till exempel i *Villa Anders* i Köln

Sigrid Zenger är arkitekt och medlem i styrelsen för Föreningen för bygggemenskaper. Hon tog också upp några internationella exempel i sin föreläsning på Stockholm Pride.

Bygggemenskapen Agda siktar in sig på att kunna bygga 20-40 lägenheter i södra Uppsala..

och *Rut-Wohnen* i Berlin. Många initiativ är inriktade mot den äldre generationen. *Queer wohnen Zürich* och *Village Hearth Cohousing* i Durham (North Carolina) är två sådana projekt i olika världsdelar. Ofta genomförs dessa initiativ för seniorer i samarbete med allmännyttan eller en aktör som är specialiserad på äldreboende/vårdboende.

Den queera communityn har oftast andra krav på sina boenden, jämfört med den heterosexuella modellen med en partner plus barn. Det efterfrågas mer gemensamma ytor där man kan umgås och annan lägenhetsutformning och rumsfördelning.

Ofta önskar man sig även en trygg omgivning, där ens sexuella läggning och identitet inte ifrågasätts eller möter oförståelse. Många saknar även familj och släkt och då blir ett hus med personer i liknande situation och med liknande erfarenheter en viktig plats.

Föreläsningen på Stockholm Pride gästades av två projektinitiativ, Regnbågsdalens kooperativa hyresrättsförening och den nybildade bygggemenskapen Agda i Uppsala. Gruppen bakom Agda består av några yngre queera personer mitt i arbetslivet, engagerade i samhällsfrågor och aktiva i olika för-

eningar. Idén är att bygga ett hus med både lägenheter och lokaler för "mångfald, kultur och gemenskap" i den historiska Villa Agdas anda, som skapade en plats för den queera bygggemenskapen redan på 1970-talet i Uppsala.

Uppsala har ju flera bygg- och bogenhetsprojekt såsom Gården och Rudbeckia. Kommunen har inrättat en särskild avdelning på stadsbyggnadskontoret som ska underlätta för bygg- och bogenheter att kunna genomföras, eftersom de inte har samma förutsättningar som kommersiella projekt.

Söder om Uppsala planeras en ny stadsdel med pendeltågsstation där projektet Agda siktar på att kunna bygga mellan 20 och 40 lägenheter. Intresseanmälan och info finns på deras hemsida: www.bygggemenskapenagda.se

Den 26 september 2026 kommer bygggemenskapen Agda och Sigrid Zenger hålla en föreläsning och presentation på Uppsala Pride.

SIGRID ZENGER

Länkar:

www.bygggemenskap.se

www.rengbagsdalen.nu

www.bygggemenskapenagda.se

www.zenger.se

FOTO: SIGRID ZENGER

FOTO: ANN FRIBERG

Rekordmånga bogemenskaper i Danmark

Vad har Danmark som Sverige saknar?, frågar sig Kerstin Kärnekull efter att ha varit med på en konferens i våras.

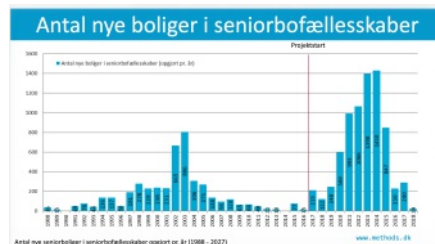
I förra numret av Bo tillsammans fanns en artikel om den fullsatta konferensen om bygg- och bogemenskaper i Köpenhamn i maj och Danmarks första besöksdag i mer än sextio bogemenskaper runt om i landet.

Under konferensen presenterade forskarna **Stephen Lloyd-Moffet** och **Jesper Ole Jensen** en ny stor studie av danska bogemenskaper. Mer än 10 000 hushåll har kunnat flytta in i en nybyggd bogemenskap sedan 2020. Det aldrig byggts så många som under de senaste åren och man räknar med fortsatt tillväxt.

Allt började i början av 1970-talet, när Danmark var först i världen med bogemenskaperna Sættedammen i Hillerød och Skråplanet i Jonstrup. Sedan dess har ett stort antal tillkommit, men det har varken funnits någon samlad statistik eller en gemensam förening för projekten.

Pensionärsorganisationen Ældre Sagen hade den bästa överblicken och en databas över många projekt. Till skillnad från i Sverige var majoriteten av alla danska projekt för seniorer. Bakom detta låg en informationssatsning med regeringsstöd under slutet av 1900-talet. Men kunskapen om hur många de var, var de fanns och hur de fungerade, var länge låg.

En stor studie av danska bogemenskaper för seniorer, "Det store experiment", kom för femton år sedan och visade att de boende trivdes och att de verkade må bättre och kände sig mindre ensamma än jämnåriga i vanliga bostäder. **Max Pedersen**, som gjort studien, fick den stora forskningsfinansören RealDania att engagera sig i frågan om äldres boendesituation. Deras

Antalet nya bostäder i bogemenskaper i Danmark per år sedan 1988. Den kraftiga utvecklingen under 2020-talet är tydlig! Diagram RealDania.

Tre nyckelpersoner i Danmark - Camilla Nielsen Englyst, ordförande i Bofællesskab.dk och forskarna Stephen Lloyd-Moffet och Max Pedersen på nätverksdagen i Köpenhamn i maj.

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

förstudier visade att det fanns stor efterfrågan och att köerna till de befintliga bogemenskaperna för seniorer var långa (precis som i Sverige).

RealDania beslöt 2018 att satsa på ett brett informations- och demonstrationsprojekt, "Rum och gemenskap för seniorer". I samarbete med allmännyttiga bostadsorganisationer och pensionsstiftelser genomförde man elva projekt runt om i landet, med olika inriktning och utformning. Man lade ner mycket omsorg på genomarbetade program och följde också upp hur projekten fungerade och vad man kunde lära sig inför nya projekt. Syftet var att inspirera bostadsföretag och kommuner till att bygga fler. Det lyckades man också med, något som framgår av RealDanias årliga uppföljningar av utvecklingen. Den senaste kartläggningen visade att det fanns 12 370 bostäder i 427 seniorbogemenskaper 2024, jämfört med 4 400 bostäder i 230 bogemenskaper i studien från 2016. Det innebär en tredubbling av antalet på åtta år! Osannolika siffror ur ett svenskt perspektiv.

Kring 2020 gjorde den danska forskningsorganisationen Build en kartläggning av alla sorters bogemenskaper och ekobyar, från 1970 till i dag, med byggnadsår och inriktning (också med stöd från RealDania). Kartläggningen gjordes i samarbete med organisationen Bofællesskab.dk och presenterades 2022. Rapporten som presenterades på konferensen i maj var en uppdaterad version, som också fångar in utvecklingen under 2020-talet. Och

den är som sagt imponerande. Danmark har många bogemenskaper, flest i världen och nära hälften har kommit till efter 2020. I Sverige har handlar det om cirka 400 lägenheter under samma period och allt färre nya projekt börjar byggas. I Danmark ökar dessutom genomsnittstorleken på projekten från cirka tjugo till femtio lägenheter, medan projekten i Sverige i dag är ganska små.

Den nya rapporten visar att intresset fortsätter att öka, men att det också är skillnader i vem som initierar och bygger. Tidigare var de flesta vad danskarna kallar "självgrödda" projekt, det vill säga projekt som startargrupper initierat. I dag är det bostadsutvecklare och allmännyttan som bygger huvuddelen.

En annan skillnad är att de flesta tidigare byggdes i städernas förortsområden eller i små kommuner. I dag byggs och planeras flest omkring större städer som Århus och Odense, många finns också i kommunerna runt Köpenhamn.

Vad har Danmark som Sverige saknar? Varför är intresset så stort i bostadssektorn och hos politiker på alla nivåer hos dem, medan ointresset är totalt i Sverige? Varför kan den danska regeringen satsa en halv miljard danska kronor på allmännyttiga bogemenskaper för 50+ medan Tidöregeringen har tagit bort allt sådant stöd? Det finns många i Sverige som vill bo hållbart, klimatklokt och med gemenskap. Kanske kan vi få igång en "dansk revolution" också i Sverige? Den behövs!

KERSTIN KÄRNEKULL

HouseWell studerar boende för äldre

Just nu pågår arbetet med forskningsprojektet HouseWell för fullt. Forskarna Ivette Aroyo, Gwendoline Schaff och Rebecka Bylén undersöker hur hälsa och välbefinnande hos äldre kan främjas och hur isolering kan motverkas. De har valt ut en bogemenskap och ett trygghetsboende på sju olika orter.

I slutet av augusti var forskarna i Stockholm hos Färdknäppen för att göra en vandringsintervju om hur huset fungerar och en workshop med en grupp Färdknäppare över sextiofem år. En enkät har dessutom skickats till alla 65+ som bor i huset.

Under Stockholmsbesöket delade forskarna även ut över tusen exemplar av samma frågeformulär till boende i trygghetsboenden i Micasa, Stockholms stads bostadsbolag för senior- och äldreboenden.

Totalt kommer sju bogemenskaper /kollektivhus och lika många trygghetsboenden att studeras på motsvarande sätt. De finns på följande orter: Stockholm, Falun, Göteborg, Helsingborg, Malmö, Lund och Simrishamn.

Workshop i Färdknäppen om husets gemensamma lokaler och aktiviteter. Nedan: Anita Persson berättar om idéerna bakom Färdknäppens kök för forskaren Ivette Arroyo.

Arbetet ska vara färdigt om fyra år, men det kommer delresultat under tiden och fler artiklar i Bo tillsammans. Det är verkligen viktigt att få forskning om värdet av gemensamma lokaler och samverkan i vardagen! Och viktigt att vi som bor i de studerade husen svarar på enkäten.

Vi är många som tror att bogemenskaper är ett bra sätt att bo för många äldre. Men de flesta, inte heller politiker eller bostadsföretag, känner till att boendeformen finns. HouseWell kommer att bidra med dokumenterad kunskap. Den behövs i debatten och samhällsplaneringen. Just nu är äldres boende en

bortglömd fråga i Sverige, trots att antalet och andelen äldre ökar och ökar ända fram till nästa sekelskifte.

KERSTIN KÄRNEKULL

Lotta Bystedt, Lena Höög och forskaren Gwendoline Schaff i arbete under workshopen om Färdknäppens gemensamma lokaler.

Faktaruta:

HouseWell undersöker hur framtidens boendemiljöer kan planeras och utformas för att motverka social isolering och främja hälsa och välbefinnande hos äldre. Hur tillgång till gemensamma utrymmen och organisering av vardagslivet påverkar upplevelsen av ensamhet och inaktivitet undersöks på tre sätt: **Promenadintervju** med en boende för att förstå husets byggda miljö och det sociala vardagslivet.

Medskapande workshop för 5–7 boende där vi tillsammans utforskar erfarenheter av gemensamma utrymmen och delning.

Frågeformulär till alla boende över 65 år för att utvärdera gemensamma utrymmen i huset.

Öppna Hus i höst

Hösten börjar närma sig och då blir det åter dags att öppna upp våra hus och sprida idén om vårt sätt att bo! I år är det helgen den 3–4 oktober som vi har valt. Det är samma helg som Open House i Stockholm, då mängder av intressanta byggnader och platser visas upp där.

2025 var det tjugofyra av våra medlemshus runt om i landet som öppnade sina dörrar och välkomnade intresserade. Många har gjort det till en årligen återkommande aktivitet i huset, där man samarbetar i ett gemensamt projekt.

Från Kollektivhus NUs sida hjälper vi till med annonseringen på vår hemsida kollektivhus.se, på Facebook, i andra sociala medier, genom pressmeddelanden med mera. Ambitionsnivån för den egna marknadsföringen sätter varje hus för sig. De flesta Stockholmshusen brukar marknadsföra sig via Open House Stockholm. Andra ser Facebook/Instagram som bra kanaler. I många kommuner finns Facebook-

FOTO: EVA RÖNN

Nyfiken blivande besökare?

sidor typ "Det händer i xxxxx", som når brett. Lokala tidningar kan vara en annan väg. Det gäller helt enkelt för varje hus att kolla vilka vägar man har att sprida sin inbjudan! Hoppas att vi blir riktigt många hus som deltar i höst!

ULLA IMMLER OCH KARIN TORELL

Öppet Hus i BiG Kornet 2026

Mölnbalds enda kollektivhus BiG Kornet hade Öppet Hus redan i våras, söndagen den 17 maj

Vi hade informerat genom att sätta upp lappar i närområdet och till och med satt in en annons i lokal-tidningen.

Det kom ett 20-tal personer i olika åldrar som visades runt både i allmänna utrymmen och i lägenheter av olika storlekar. Kaffe, goda kakor och mycket prat bjöds det också på. Vi var nöjda!

TEXT: ULLA TORELL
FOTO: OLA PRIPP

Fredrik Pettersson välkomnar till det öppna huset i Kornet.

Kollektivhus NU

Bo tillsammans är föreningen Kollektivhus NU:s nyhetsblad.

Beställ prenumeration på info@kollektivhus.se.

Nästa nummer kommer ut i november 2026.

Redaktörer: Kerstin Kärnekull och Anne Jalakas

Layout: Ann Norrby

Styrelsen i Kollektivhus NU

Ordförande:

Ulrika Egerö, Dunderbacken, Stockholm

ulrika.egero@gmail.com

Kassör:

Anders Törnquist, Framtiden, Stockholm

Övriga styrelsemedlemmar:

Mats Egelius, Tullstugan, Stockholm

Ulla Immler, Tersen, Falun

Mette Kjörstad, Färdknäppen, Stockholm

Karin Torell, BIG Kornet, Mölnådal

Webbredaktörer: Ulrika Egerö, Dunderbacken, Ulla Immler, Tersen och Kerstin Kärnekull, Färdknäppen, ..

På hemsidan www.kollektivhus.se finns listan över kollektivhus i Sverige och alla nummer av Bo tillsammans, kollektivhus.se/category/bo-tillsammans

Medlemskap

Föreningar/kollektivhus betalar efter antal lägenheter. Startargrupper betalar 200 kr/år och kan dessutom bli medlemmar i Föreningen för byggemenskaper utan extra kostnad. Enskilda personer kan bli stödmedlemmar för 100 kr/år, gärna mer som gåva.

Plusgirokonto 43 88 62-5.

Ange namn och e-post.

Kollektivhus NU på Facebook

Kollektivhus NU har en fansida, www.facebook.com. Det finns också en Facebookgrupp där du kan söka eller annonsera om lägenheter i kollektivhus, "Kollektivhuslägenheter", och en diskussionsgrupp för oss i kollektivhus och startargrupper, "Kollektivhusforum".